

Asia: VN/22704/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)

Lausunnonantaja:

CO-CARBON -hanke / Yksilöiden, yhteisöjen ja kaupunkien hiilen varastointi kaupunkiviheralueilla ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi /

Ranja Hautamäki
professori, Aalto-yliopisto

Outi Tahvonen
Tutkijayliopettaja, Hämeen ammattikorkeakoulu

Lausunnonantajan lausunto:

1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?

Vihreän infrastruktuurin – kaupungin viherrakenteen - merkitys ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisessa jää ehdotuksessa liian vähälle huomiolle. Viherrakenne on kustannustehokas ilmatoratkaisu ja se tuottaa ilmastohyötyjen lisäksi myös muita hyötyjä, esimerkiksi monimuotoisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Kaupunkialueilla paikallinen sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, esimerkiksi tulva- ja hellevarautumiseen, voi keskeisesti perustua vihreään infrastruktuuriin ja luontopohjaisiin ratkaisuihin.

Luontopohjaiset ratkaisut on esitetty (2.5.5.) suunnitelmassa hyvin kapea-alaisesti, lähinnä vesiensuojeluun ja hulevesien hallintaan keskittyvinä ratkaisuinä eikä kokonaisvaltaisina, moneen yhteiskunnalliseen haasteeseen vastaavana keinona. Vihreän infrastruktuurin merkitys luontopohjaisissa ratkaisuissa tulisi tuoda monipuolisemmin esille sekä tavoitteissa että seurantamittareissa.

Maankäytön suunnittelussa ja suunnitelmadokumenteissa olisi tunnistettava nykyistä paremmin myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät ristiriidat. Kaupunkirakenteen tiivistäminen haastaa tasapainoisen tilankäytön ja viherrakenteen vaatiman tilan. Esimerkiksi hulevesien hallinta vie tilaa virkistykseen varatuilta alueilta. Ristiriitatilanteissa olisi punnittava vaikutuksia riittävän monipuolisesti.

2. Tarkemmat huomiot luvusta 'Havaitut muutokset, vaikutusskenaariot ja riskit' (Luku 2.2)

Toimivaan infrastruktuuriin (2.2.4) tulisi lisätä mainintana maankäytön, rakennuskannan ja liikenteen lisäksi myös vihreä infrastruktuuri eli kaupungin viherrakenne, jolla on merkittävä rooli ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Vihreän infrastruktuurin turvaaminen ja vahvistaminen maankäytön suunnittelussa tulisi olla osa ilmastonmuutokseen sopeutumisen kansallista suunnitelmaa. Kaupunkivihreän monihyötyisyys ja monitoimiset tehtävät ilmastonmuutokseen sopeutumisessa tulisi olla näkyvämpi osa päätöksentekoa. Tämä edellyttää mm. vaikutusten arvioinnin menetelmien kehittämistä ja tietoa luontopohjaisten ratkaisujen toimeenpanosta ja kustannuksista.

Vihreän infrastruktuurin luonne poikkeaa muista infrastruktuurijärjestelmistä, sillä se kehittyy ja kasvaa ajan myötä. Kaupunkivihreän elinvoimaisuuden säilyttäminen vaatii pitkäjänteistä ja määrätietoista sitoutumista ja sen pitäisi näkyä myös lyhyentähtäimen sopeutumissuunnitelmassa.

3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden visio on selkeä ja ymmärrettävä. Visio voisi nostaa esille myös virkistysalueiden saatavuuden/saavutettavuuden merkityksen ihmisten hyvinvoinnille. Tarve virkistysalueille tuli hyvin ilmi koronapandemian aikana, johon ehdotus viittaa.

4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

9. Näkemyksenne teemasta 'Terveysten suojelu ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojelu' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmatoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

2.5.5.4 Luontopohjaisten ratkaisujen käytön vahvistaminen

16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

17. Miten arvioisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

-

18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?

-

19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)

-

20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.